

Követelik egy építkezés leállítását

Ólom és aggodalom

Tegnap Gyöngyösön — a beruházó, valamint a környezetvédelmi és a közegészségügyi szervek képviselőinek részvételével — népfőntórumot tartottak a Gyöngyösoroszin épülő, veszélyes hulladékot, ólomakkumulátort feldolgozó üzem ügyében. A fórumot a lakosság aggályai miatt hívták össze. Sokan attól tartanak, hogy az Országos Érc- és Ásványbányák beruházásában épülő létesítmény környezetszennyező lesz; szervezeten tiltakoznak ellene, s követelik az építkezés leállítását.

A vitatott beruházásról dr. Kovács Endrét, a Környezetvédelmi Intézet levegőtisztaság-védelmi osztályának vezetőjét kérdeztük.

— *Miért éppen Gyöngyös-orosziban épül az üzem?*

— A bányavállalat ottani ólom- és cinkbányája fokozatosan kimerült, a termelés nem volt gazdaságos. Ezért 1985-ben bezárták. Azonban gazdasági bizottsági határozat írta elő, hogy a vállalat teremtse *új munkaalkalmat* a felszabadult munkaerőnek, a meglévő infrastruktúra létesítményeinek felhasználásával. A személyi és a tárgyi feltételek kedvező lehetőséget adtak új üzem telepítésére. Nem elhanyagolható előny például, hogy a meglévő létesítmények miatt lényegesen *kevesebb a beruházási költség.*

— *Pontosan milyen üzembről van szó, és mennyibe kerül?*

— Az épülő üzem *környezetvédelmi célú, veszélyes hulladékot feldolgozó, hasznosító beruházás, amely egyúttal gazdasági hasznot is hoz, megtakarítás érhető el általa.* A bányavállalat beruházási terveit alapján *nyolcszázhatvan millió forintba kerül.* Ebből mintegy *négyszázötven millió* a bankhitel, s a környezetvédelmi alapról is kapnak *nyolcvanmillió* támogatást. Az üzem évi több, mint harmincezer tonna akkumulátor és egyéb ólomhulladék feldolgozására alkalmas. Ezzel várhatóan *húszezer tonna nyersólmot* lehetne visszanyerni. A *metakarítás népgazdasági*

Ezekből kiválasztotta a technológiailag és gazdaságilag legelőnyösebbet, amelyik garantálta az időközben tisztázott, igen szigorú hazai környezetvédelmi előírások betartását is. Az üzem építésére az osztrák VOEST-Alpine és a nyugatnémet Klöckner—Humbold—Deutz cég konzorciumot alapított. Együttesen vállalják mind a műszaki, mind pedig a környezetvédelmi garanciákat.

— *Hogyan készítették elő a beruházást?*

— Létesítésének gondolatát — az előbb elmondottak mérlegelésével — számos állami és hatósági szerv támogatta. A szerződést a *környezetvédelmi feltételek tisztázása, garantálása, valamint az illetékes hatóságokkal és társadalmi szervekkel történt egyeztetés* után kötötték meg. 1985-ben és 87-ben helyszíni eljárással egybekötött *tájékoztatót* adott a bányavállalat az üzembről, amelyen részt vettek az illetékes szervek és hatóságok is. Ezen kívül tavalyelőtt és tavaly év elején Gyöngyösorosziban *falugyűléseken* ismertették a lakossággal az elképzeléseket. Egyik gyűlésen sem hangzott el ellenvélemény. A tavaly februárban Gyöngyösön *tartott tanácskozáson* már igen — igyekeztünk megnyugtató választ adni a kérdésekre, de úgy tűnik, ez *nem sikerült.*

— *Melyek ezek az ellenvélemények?*

— Egyrészt féltik a környéket a *növekvő ólomkibocsá-*

a nemzetközi normánál. Ezt alapul véve állapítottuk meg a levegőtisztaság-védelmi rendeletnek megfelelő kibocsátási határértéket, és e szigorúbb magyar határértéknek is *csak az egyhatedét* javasoltuk engedélyezni határértékként a környezetvédelmi hatóságnak. Ez *óránként hatvankét gramm* kibocsátást jelent. Az általánosan alkalmazott kibocsátási határérték pedig — adott kéménymagasságnál — *óránként négyszázhusz gramm.* Az igen kicsi határértéket is csak igen *magas színvonalú leválasztási technológiával* lehet alkalmazni. Ezt — javaslatunkra — beépíti a létesítménybe a beruházó. Így még a legkedvezőtlenebb időjárási helyzetekben sem várható a közegészségügyi szervek által megállapított határérték túllépése.

Árt-e a szőlőnek?

— *És mi a helyzet a szállítással s a szőlők károsodásával?*

— Az ólomakkumulátorokat *saválló, zárt, konténerekben, teherkocsikon szállítják* majd. Az ebből eredő forgalomnövekedés Gyöngyösön kicsi lesz. Jelenleg — az M3-as úton — *tíz-tizenhatezer gépkocsi* halad át naponta. Az ólomakkumulátor-szállítás *mindössze tizenöt-harminc gépkocsival* növelné meg a napi forgalmat. Ami pedig a szőlők károsodását illeti, a vizsgálatok szerint a vidék növényzetében, így a szőlőkben is, *nem mutatható ki ólom.* Szerencsére a szőlőszemben ez nem halmozódik föl. Így az ólomnak eleve nincs károsító hatása, *nem várható, hogy befolyásolja majd a szőlő és a bor minőségét.*

— *Hogyan aránylik majd az üzem ólomkibocsátása az országban tapasztalható ólomszennyezéshez?*

— A felmérések szerint a

szinten száz-százötven millió forint lenne.

Ellenvélemény nem volt

— Mi történik jelenleg a használt ólomakkumulátorokkal?

— Az akkumulátorokat összegyűjtik, majd feldolgozásra az NDK-ba szállítják. A vizszenyert ólom egy részét megkapjuk. Ez a gyakorlat nem tekinthető sem véglegesnek, sem megnyugtatónak, azért, mert környezetszennyezéssel jár. Minden európai ország arra törekszik, hogy lehetőleg csak a saját hulladékát dolgozza föl, s általában tiltakoznak a más országból odaszállított hulladék lerakása és kezelése ellen. Ha ezt a munkát itthon végeznék, tetemes szállítási költséget és ólomimportot takaríthatnánk meg. Az ólom akkumulátorból való visszanyerése előnyösebb, mint akár az ércből való előállítás, akár az import. Kiseb a környezetszennyezés, kevesebb a költség.

— Kik építik az üzemet?

— A bányavállalat fejletti technológiával dolgozó nyugati cégektől kért ajánlatokat.

tástól, másrészt úgy vélik, a veszélyes hulladék szállítása jelentősen terhelni fogja Gyöngyös és Gyöngyösoroszi forgalmát. Azt is hangoztatják, hogy az ólomszennyezés veszélyezteteti majd a környék mezőgazdaságát, elsősorban híres szőlőkultúráját. Ezek az ellenvélemények a közelmúltban — összefogottabban megfogalmazva — ismét fölvetődtek.

A határérték egyhetede

— Mi a válasz rájuk? Mit mutatnak a vizsgálatok?

— Intézetünk 1986 óta kellő körültekintéssel vizsgálja a beruházás környezetvédelmi követelményeit és következményeit. E környezeti hatásvizsgálat az év közepén zárul le. Elsősorban a kibocsátási határértékeket vizsgáltuk. Ezeket — a beruházás jellegének és a telepítés helyének figyelembevételével — jelentősen megszigorítottuk. Az ólomkibocsátás levegőtisztasági határértéke hazánkban mintegy egyharmada az egészségügyi világszervezet által javasolt értéknek, tehát jóval szigorúbb

A környezetszennyezés szintje a közlekedésből eredő ólomszennyezés az országban évente hat-nyolcszáz tonna. Összehasonlítva ezt az akkumulátorüzem maximális kapacitással történő üzemeltetésénél várható, évi kétszázötven kilogrammal, kiszámítható, hogy ez az országos kibocsátásnak csak mintegy háromezred része.

— Mi a garancia rá, hogy ezeket az igen alacsony és szigorú határértékeket — hosszú távon — valóban be is tartják?

— Javaslatunkra a beruházó a legkorszerűbb és folyamatosan mérő műszerekkel ellenőrzi majd a technológiai kibocsátást. Határérték-túllépés esetén a technológiát le kell állítani. Az önellenőrzésen kívül — az üzem fölépülése után és munka közben is — a környezetvédelmi hatóság is rendszeresen ellenőrzi a kibocsátást. Egyébként a közegészségügyi szervek folyamatosan ellenőrzik majd a jövőben a térség ólomszennyeződését is.

Juhász Erzsébet